

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-81-88>

УДК 339.13.017: 634.42

РИНОК ПРОДУКЦІЇ ПЕРЕРОБКИ ЯБЛУК: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

THE MARKET FOR APPLE PROCESSING PRODUCTS: CURRENT TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS

Балан Олександр Дмитровичкандидат економічних наук, доцент кафедри економіки,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7082-7157>**Макарчук Оксана Григорівна**кандидат економічних наук,
доцент кафедри статистики та економічного аналізу,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5997-5879>**Balan Oleksandr, Makarchuk Oksana**

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

У статті розглядається ринок продукції переробки яблук, акцентуючи увагу на сучасних тенденціях, викликах і можливостях його розвитку. Зростаючий попит на натуральні та органічні продукти свідчить про зміну споживчих уподобань, що стимулює їх виробництво без хімічних добавок та пестицидів. Державна підтримка, включаючи фінансування та освітні програми, відіграє важливу роль у підвищенні якості продукції та розвитку інфраструктури агросектора. У статті підкреслено важливість подолання окреслених викликів для забезпечення сталого розвитку ринку продукції переробки яблук. Автори наголошують, що зусилля науковців і практиків повинні бути спрямовані на вдосконалення логістики, підвищення якості продукції та запровадження інноваційних технологій, що дозволить ефективніше реагувати на зростаючі запити споживачів.

Ключові слова: ринок яблук, ринок продукції переробки яблук, маркетинг, конкурентоспроможність продукції, тренди ринку переробки яблук.

The article provides a comprehensive analysis of the market for apple processing products, with particular attention to current trends, structural challenges, and strategic opportunities for its further development. Special emphasis is placed on the growing demand for natural, organic, and environmentally friendly products, which reflects a significant shift in consumer behavior toward healthier lifestyles and sustainable consumption. This trend stimulates producers to adopt more environmentally responsible agricultural practices, reduce the use of chemical additives and pesticides, and comply with international quality and safety standards. An important factor influencing the development of the apple processing products market is government support. Public policies aimed at financing agricultural producers, supporting innovation, and implementing educational and advisory programs contribute to improving product quality, increasing production efficiency, and modernizing the infrastructure of the agrarian sector. Such measures create favorable conditions for the integration of domestic producers into global value chains and enhance their competitiveness in international markets. At the same time, despite the positive dynamics observed in recent years, the market faces a number of systemic challenges. These include insufficient efficiency of distribution and logistics channels, high levels of competition in both domestic and foreign markets, and the lack of unified and transparent certification standards. The absence of clearly defined certification mechanisms reduces consumer confidence, limits export potential, and complicates market positioning, particularly in segments focused on organic and premium products. Furthermore, limited diversification of the product portfolio and weak cooperation between apple producers and processing enterprises constrain the ability of the sector to respond flexibly to market changes. Strengthening vertical and horizontal integration, expanding the range of processed products with higher added value, and developing long-term partnerships within the supply chain are essential prerequisites for improving market resilience and economic sustainability.

Keywords: apple market, apple processing products market, marketing, product competitiveness, trends in the apple processing market

Постановка проблеми. Ринок продуктів переробки яблук є складовою агропромислового комплексу України, що забезпечує продовольчу безпеку, розвиток переробної промисловості та економічне зростання регіонів. За даними Державної служби статистики України, у 2023 р. валове виробництво яблук перевищило 1 млн. т, проте на переробку спрямовується лише близько 25–30 % урожаю, тоді як у країнах ЄС цей показник становить близько 60–70 відсотків. Водночас експорт українських яблучних соків та пюре демонструє позитивну динаміку: за останні п'ять років обсяги поставок зросли більш ніж на 40 %, що свідчить про потенціал розвитку галузі [1; 4; 8].

Зростаючий попит на натуральні та здорові продукти харчування, поряд із глобальними трендами сталого виробництва, підсилює потребу в модернізації технологічних процесів і диверсифікації продукції. Основними проблемами ринку продуктів переробки яблук залишаються застарілі технології, високі енергетичні витрати, обмеженість інвестиційних ресурсів і неефективні канали збуту готової продукції.

На українських виробників суттєво впливають європейські вимоги та стандарти, зокрема європейська стратегія «Від ферми до столу» (англ. Farm to Fork), Спільна аграрна політика (англ. Common Agricultural Policy (CAP)) та Європейський зелений курс (англ. European Green Deal). Ці ініціативи спрямовують виробників на скорочення вуглецевого сліду, раціональне використання ресурсів та підвищення екологічної стійкості харчового виробництва.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Державна служба статистики України забезпечує актуальну інформацію про виробництво яблук, обсяги їх переробки та експорт соків і пюре, що дає змогу оцінити розмір ринку та тенденції його розвитку [1]. Приклад українського бренду GADERIA (Львівський сад) демонструє потенціал високоякісної продукції соків прямого віджиму та її експорту [2], а дослідження Мірзоевої Т.В., Чернеги І.І. та Жаруна О.В. розкриває теоретичні та прикладні аспекти українського ринку яблук, включно з проблемами переробки та перспективами розвитку [3]. Польський кооператив Cydr Chyliczki показує ефективну організацію ланцюга доданої вартості та технологій переробки яблук [4], тоді як Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (англ. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)) (2023) надає глобальні статис-

тичні дані, що дозволяють порівнювати український ринок зі світовими тенденціями [5]. Лаурі Р., Віййоме М., Ларрів Г., Леспінас Ж.-М. (2004) у своїй статті досліджували оптимізацію співвідношення росту та плодоношення яблук, що є важливим для підвищення ефективності сировинної бази [6], а Лі С., Ньє Ю., Дінг Ю., Чжао Дж., Танг Х. (2015) у своїй роботі аналізували процес ферментації яблучного пюре для виробництва сидру [7]. Адаптацію кооперативів до ринкових умов у Польщі, Італії та Бельгії досліджували Лівенс Е., Бонжеан І., Дабровські А., Мінареллі Ф., Горлах К., Раджі М., Новак П., В'ягі Д., Матійс Е. (2018), що, у свою чергу, може стати корисним для українських виробників [8]. Лабі Дж. Дж. та Бедфорд Д. С. (2015) у своїй публікації аналізували комерціалізацію сортів яблук через права інтелектуальної власності [9], а Маас Ф. М., Гейєрман-Пеппельман Г., Грут М. Дж., Схоорл Ф. В. та ван дер Лінден К. (2012) обґрунтували підхід до впровадження нових сортів яблук з урахуванням попиту споживачів, що є актуальним для розвитку продуктів переробки [10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. По-перше, існують труднощі з каналами збуту, які потребують вдосконалення для забезпечення ефективного постачання продукції як на локальний, так і на міжнародний ринки. По-друге, конкуренція на ринку залишається серйозним викликом, оскільки виробники не завжди встигають адаптуватися до умов жорсткої конкурентної боротьби. Питання сертифікації та стандартизації також потребують вирішення, зокрема наявність чітких стандартів якості, що відповідають міжнародним вимогам, є важливою умовою для підвищення довіри споживачів.

Ще одним аспектом є розширення асортименту продукції. Виробники часто не враховують різноманітні потреби споживачів, що обмежує їхні можливості на ринку. Не менш важливою є активна співпраця з агрокомпаніями. Відсутність взаємодії між виробниками яблук та переробними підприємствами ускладнює забезпечення стабільних поставок сировини та оптимізацію витрат.

Ці невирішені проблеми потребують особливої уваги та зусиль з боку дослідників і практиків для забезпечення сталого розвитку ринку продукції переробки яблук.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз ринку продукції переробки яблук, визначення сучасних

тенденцій його розвитку та виявлення основних напрямів подальшого зростання.

Методи дослідження. У дослідженні використано комплекс методів, що забезпечують глибокий аналіз ринку продукції переробки яблук у період 2018–2024 рр.: (1) аналіз і синтез – для виявлення взаємозв'язків між виробничими показниками та обсягами експорту продукції; (2) порівняльний аналіз – для зіставлення українського ринку з ринками провідних європейських країн та визначення конкурентних переваг і прогалин; (3) статистична обробка даних – для оцінки обсягів виробництва, переробки та експорту продуктів із яблук, а також динаміки їх змін у зазначений період.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні споживачі все більше усвідомлюють важливість здорового способу життя, що суттєво впливає на їхній вибір під час купівлі продуктів харчування. В умовах підвищеної обізнаності про харчову безпеку та екологічні питання, попит на натуральні, органічні та мінімально оброблені продукти (англ. *minimally processed products*) зростає. У цьому контексті сектор переробки яблук зазнає суттєвого впливу, оскільки яблука, як один із найпоширеніших фруктів, є базовою сировиною для виробництва широкого спектра продуктів.

Споживачі намагаються уникати продуктів з високим вмістом штучних добавок, консервантів та цукру, що спонукає виробників адаптувати свої технології переробки [6]. Вони починають орієнтуватися на виготовлення натуральних соків, пюре та сухофруктів без додаткових цукрів та хімічних добавок. Зростаючий інтерес до здорового харчування призводить до збільшення попиту на продукти, які багаті на вітаміни, антиоксиданти та інші корисні речовини, які містяться в яблуках. Значний вплив на даний тренд має також активна реклама натуральних продуктів, де акцентується на їхньому позитивному впливі на здоров'я. Багато споживачів готові платити більше за якісні, натуральні продукти, що, в свою чергу, стимулює виробників інвестувати в розвиток технологій переробки та вдосконалення виробничих процесів [5]. Таким чином, зростаючий попит на натуральні продукти формує нові можливості для виробників в сегменті переробки яблук, сприяючи інноваціям і підвищенню якості продукції на ринку.

Розширення асортименту продукції в сфері переробки яблук є провідним чинником, який

сприяє задоволенню зростаючих потреб споживачів та підвищенню конкурентоспроможності виробників. Тенденції споживачів до здорового способу життя, сприяють пошуку різноманітних натуральних та корисних продуктів, які можуть включати не лише свіжі яблука, а й різноманітні перероблені вироби. Виробники активно впроваджують нові технології для виготовлення натуральних соків, які не містять консервантів та доданого цукру. Такі соки користуються попитом, оскільки споживачі прагнуть до здорового харчування і намагаються уникати штучних добавок. Крім того, популярності набирають яблучні пюре та компоти, які легко використовувати в приготуванні різних страв або як окремі десерти.

Ще одним напрямком є виробництво сухофруктів та яблучних чіпсів, які стають все більш популярними як здорові перекуси. Ці продукти не лише мають тривалий термін зберігання, але й зберігають багато корисних речовин, що робить їх привабливими для споживачів, які ведуть активний спосіб життя. Виробництво яблучного оцту також здобуло популярність завдяки своїм корисним властивостям. Він використовується не лише в кулінарії, а й у косметичних та медичних цілях, що відкриває нові ринки для виробників. Виробники також починають експериментувати з комбінованими продуктами, такими як соки з додаванням інших фруктів або спеціальних добавок, що підвищує їхню цінність і привабливість.

Розширення асортименту продукції вимагає від виробників адаптації до змін у споживчих вподобаннях, що містить не лише нові рецепти та технології, але й вдосконалення упаковки та маркетингових стратегій [7]. Це, у свою чергу, забезпечує не тільки задоволення запитів споживачів, а й сприяє зростанню обсягів продажів та зміцненню позицій на ринку. Отже, розширення асортименту продукції стає головним чинником успіху в конкурентному середовищі ринку переробки яблук.

Канали збуту відіграють основну роль у забезпеченні доступу продукції до споживачів, однак ринок продукції переробки яблук стикається з низкою проблем у цій сфері. Відсутність ефективних каналів збуту може призвести до зниження конкурентоспроможності виробників, зменшення обсягів продажів та втрати потенційних споживачів.

У табл. 1 наведено СВІТ-аналіз ринку продукції переробки яблук, де виділено сильні сторони, слабкі сторони, можливості і загрози.

Таблиця 1

СВОТ-аналіз ринку продукції переробки яблук

Сильні сторони 1) значна сировинна база завдяки високому виробництву яблук в Україні; 2) наявність підприємств із досвідом переробки (соки, пюре, концентрати, сушена продукція); 3) конкурентна собівартість виробництва порівняно з європейськими країнами; 4) сприятливі природно-кліматичні умови для вирощування яблук; 5) потенціал для органічного виробництва та продукції преміального сегмента.	Можливості 1) зростання світового попиту на натуральні, органічні та безцукрові продукти; 2) можливість розширення експорту концентрату, пюре та сушених яблук до ЄС та Азії; 3) інтеграція до європейських ринків у межах угод про вільну торгівлю (DCFTA); 4) державні та міжнародні програми підтримки агросектора та переробки; 5) потенціал створення нових нішевих продуктів (яблучні чипси, фруктові пасти, сидр, оцет).
Слабкі сторони 1) недостатній рівень технологічного оснащення багатьох підприємств; 2) низький рівень маркетингу, просування та брендування української продукції; 3) нерозвинена інфраструктура та логістика, що збільшує витрати і втрати; 4) проблеми із сертифікацією відповідно до вимог ЄС (HACCP, ISO, GlobalG.A.P.); 5) обмежені канали збуту та відсутність стабільних довгострокових контрактів 6) із рітейлом.	Загрози 1) висока конкуренція з боку Польщі, Туреччини, Італії та інших великих виробників; 2) коливання цін на сировину, залежність від врожайності та погодних умов; 3) ризики посилення вимог з боку ЄС щодо якості, безпечності та екологічності; 4) логістичні труднощі та зміна транспортних маршрутів через геополітичні фактори; 5) нестабільність внутрішнього попиту 6) та низька купівельна спроможність споживачів.

Джерело: сформовано авторами

Ефективне функціонування ринку продуктів переробки яблук значною мірою залежить від організації ланцюгів доданої вартості (англ. value chain), які охоплюють всі етапи виробництва та реалізації продукції – від вирощування сировини до доставки готових продуктів кінцевому споживачу. Дослідження цих ланцюгів дає змогу визначити основні етапи формування вартості, виявити джерела втрат та окреслити можливості підвищення конкурентоспроможності українських виробників (рис. 1).

Для українського ринку найбільш уразливими залишаються етапи переробки, маркетингу та брендування, а також логістики й збуту. Обмежена доступність сучасних технологій, недостатній розвиток інфраструктури та слабка промоційна активність стримують ефективне формування доданої вартості. Покращення цих ланок сприятиме зміцненню конкурентоспроможності українських продуктів на внутрішньому й міжнародному ринках, зменшенню втрат на всіх етапах та забезпеченню сталого розвитку галузі.

Аналіз успішних практик переробки яблук дозволяє виділити ефективні стратегії створення доданої вартості та розвитку ринку.

У Польщі кооперативи відіграють ключову роль у переробці яблук та виробництві соків і сидру. Наприклад, Cydr Chyliczki, розташований у регіоні Мазовія, Польща, спеціалізується на органічному сидрі з місцевих яблук. Кооператив активно співпрацює з фермерами та використовує сучасне обладнання, що дозволяє отримувати високоякісну продукцію і підтримувати місцеву економіку [4].

В Україні прикладом успішної переробки яблук є бренд GADERIA, створений компанією «Львівський сад». Компанія виробляє натуральні соки прямого віджиму з яблук та інших фруктів, сертифіковані за стандартами Global G.A.P. та ISO 22000. Продукція експортується до Великої Британії, Австрії та країн Балтії, демонструючи конкурентоспроможність українських продуктів на зовнішніх ринках [2].

Однією з основних проблем є недостатньо розвинена логістична інфраструктура, що ускладнює доставку продуктів до ринків [9]. У зв'язку з цим варто зазначити, що виробники часто мають обмежений доступ до великих торговельних мереж, що знижує їхні шанси на успішний збут. Багато з них реалізують свою продукцію через дрібні магазини або місцеві

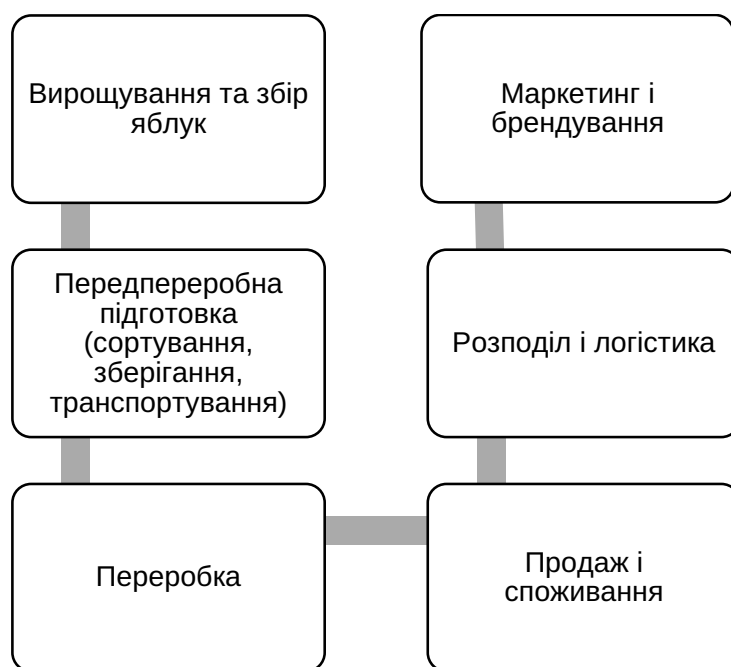

Рис. 1. Ланцюг створення доданої вартості в переробці яблук

Джерело: сформовано авторами

ринки, що не завжди забезпечує стабільний попит і обсяги продажів. Неправильне позиціонування продуктів, нестача маркетингових стратегій та обмежена обізнаність споживачів також можуть суттєво ускладнити ситуацію. В умовах зростаючої конкуренції виробникам необхідно знайти нові рішення для оптимізації каналів збуту і підвищення ефективності продажів.

Проблеми, пов'язані з каналами збуту в секторі переробки яблук, наведені в табл. 2.

Конкуренція на ринку продуктів переробки яблук є складним і динамічним процесом, що охоплює як внутрішній, так і зовнішній ринки. У сучасних умовах глобалізації та відкритості економік, виробники стикаються з різноманітними викликами та можливостями, які вимагають від них адаптації до нових умов. На внутрішньому ринку конкуренція між виробниками продуктів переробки яблук зростає, оскільки все більше підприємств починають реалізовувати натуральні та органічні продукти. Виробники зосереджуються на розробці нових видів продукції, які відповідають потребам споживачів, таких як безалкогольні соки, пюре, сухофрукти та оцет. Це, у свою чергу, сприяє диференціації продуктів, проте підвищує конкуренцію між гравцями ринку. Підприємства прагнуть запропонувати високоякісну продукцію за конкурентоспромож-

ними цінами, що часто призводить до зниження маржі прибутку.

Основними чинниками конкуренції на внутрішньому ринку є якість продукції, її натуральність, унікальність та брендинг [10]. Виробники активно використовують маркетингові стратегії для просування своїх товарів, акцентуючи увагу на їх корисних властивостях і відмінностях від продукції конкурентів. Однак, обмежений доступ до великих торговельних мереж може ускладнити збут для малих виробників, що підвищує рівень конкуренції. На зовнішньому ринку українські виробники продуктів переробки яблук стикаються з новими викликами, такими як глобальна конкуренція. Імпортні продукти часто мають нижчу ціну, що робить їх привабливими для споживачів. Закордонні компанії можуть пропонувати ширший асортимент продукції з новими смаками і упаковкою, що також підвищує їх конкурентоспроможність.

Зовнішня конкуренція вимагає від українських виробників зосередитися на якості та інноваціях. Для успішного виходу на міжнародні ринки необхідно дотримуватись високих стандартів якості, зокрема контролем за виробничими процесами та сертифікацією продукції відповідно до міжнародних вимог. Виробники повинні використовувати ефективні маркетингові стратегії для підви-

Таблиця 2

Проблеми, пов'язані з каналами збуту в секторі переробки яблук

Проблема	Опис	Рівень впливу
Непрозорість логістичних процесів	Складнощі в управлінні постачанням та доставкою продукції до споживачів через недостатньо розвинену інфраструктуру та нерегулярні постачання.	Високий
Обмежений доступ до роздрібних мереж	Виробники часто не можуть потрапити до великих торгових мереж, що обмежує їх можливості реалізації продукції на ширшому ринку.	Високий
Нестача маркетингових стратегій	Відсутність ефективних рекламних кампаній та маркетингових досліджень, які б сприяли популяризації продукції серед споживачів.	Середній
Низька обізнаність споживачів	Споживачі можуть не знати про переваги натуральних продуктів, що обмежує їх зацікавленість у покупці.	Середній
Конкуренція з імпортними продуктами	Зростаюча конкуренція з імпортними продуктами, які можуть бути дешевшими або більш відомими серед споживачів, що ускладнює збут місцевої продукції.	Високий
Відсутність диференціації продукції	Виробники часто пропонують однорідну продукцію, що ускладнює виділення на фоні конкурентів і привернення уваги споживачів.	Середній
Нестабільність попиту	Зміни в споживчих вподобаннях можуть призвести до коливань попиту на певні продукти, що ускладнює планування виробництва та збуту.	Середній
Невідповідність цінової політики	Неправильне позиціонування цін на продукцію може призвести до її невдачі на ринку, якщо ціни не відповідають споживчій цінності.	Середній
Невизначеність у законодавстві	Часті зміни в законодавстві та регуляторних вимогах можуть ускладнювати процеси реалізації продукції та підвищувати ризики для виробників.	Високий

Джерело: сформовано авторами

щення бренду на закордонних ринках, це участь у виставках, семінарах і міжнародних конкурсах.

Складність конкуренції на зовнішніх ринках також полягає в тому, що українські виробники повинні враховувати різні культурні та споживчі вподобання. Наприклад, вподобання до смакових якостей продуктів можуть суттєво відрізнятися в різних країнах, що вимагає адаптації продуктів до місцевих ринків.

Співпраця між виробниками яблук та переробними підприємствами є провідним елементом забезпечення стабільних поставок сировини та розвитку ринку продуктів переробки яблук. У сучасних умовах, коли попит на натуральні та якісні продукти зростає, кооперація між цими двома сегментами стає необхідною для досягнення спільних цілей, зокрема забезпечення стабільності постачання, підвищення якості продукції та оптимізації витрат. Об'єднання зусиль виробників

яблук і переробних підприємств може сприяти формуванню ефективніших ланцюгів постачання. Так, при співпраці агрокомпанії з переробниками, вони можуть узгоджувати графіки збору врожаю, щоб відповідати потребам виробництва у сировині. Це дозволяє уникнути ситуацій, коли надлишок продукції призводить до зниження цін, або, навпаки, дефіцит – до підвищення витрат на закупівлю сировини.

Співпраця з агрокомпаніями може забезпечити переробні підприємства якісною сировиною, що відповідатиме встановленим стандартам. Виробники яблук, які працюють у партнерстві з переробниками, можуть отримати доступ до навчальних програм і технологій, що допомагають підвищити якість вирощуваних фруктів. Це, в свою чергу, підвищує конкурентоспроможність продукції на ринку, адже якість сировини безпосередньо впливає на кінцевий продукт. Також, взаємодія між виробниками та переробними підприємствами

ємствами може сприяти впровадженню інновацій у виробництво. Спільні дослідження та розробки надають можливість впроваджувати нові технології вирощування яблук, які у свою чергу забезпечують вищі врожаї та покращують якість плодів. Інноваційні підходи у агрономії, такі як використання точного землеробства або органічних технологій, можуть стати основою для стійкого розвитку галузі.

Не менш важливим елементом співпраці є спільний маркетинг продукції. Виробники яблук і переробники можуть об'єднувати зусилля для просування своїх товарів на ринку, створюючи єдину стратегію бренду, що підвищує впізнаваність продукції серед споживачів. Спільна участь у виставках, ярмарках і інших заходах дозволяє продемонструвати якість продуктів та збільшити їх продажі.

Державна підтримка агросектору відіграє провідну роль у розвитку сільського господарства та переробки продукції, включаючи ринок яблук. У країнах з розвинутою аграрною економікою, а також у країнах, що розвиваються, державна підтримка виступає як потужний інструмент для стимулювання продуктивності, забезпечення продовольчої безпеки та підвищення конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Основні форми державної підтримки агросектору – фінансування, субсидії, кредити, а також програми навчання і консалтингу для фермерів. Однією з основних цілей таких програм є забезпечення доступу до фінансових ресурсів для малих та середніх виробників, що дозволяє їм інвестувати в модернізацію обладнання, впровадження нових технологій та підвищення якості продукції. Це, в свою чергу, сприяє зростанню продуктивності та конкурентоспроможності на ринку. Субсидії на виробництво та збут сільськогосподарської продукції, у тому числі яблука, можуть суттєво полегшити фінансовий тягар для фермерів. Знижуючи витрати на вирощування і переробку, державна підтримка дозволяє виробникам зосередитися на якості продукції та покращенні технологій, що є особливо важливим в умовах конкуренції. Субсидії на добрива, пестициди та інші ресурси також сприяють підвищенню врожайності та якості сировини.

Держава може підтримувати агросектор через впровадження різноманітних програм розвитку сільських територій. Це інвестиції в інфраструктуру, таку як дороги, господарства зі зберігання продукції та підприємства з переробки. Розвинута інфраструктура сприяє легшому доступу до ринків, знижує витрати

на транспортування та допомагає фермерам реалізувати свою продукцію за конкурентними цінами. Державна підтримка також може містити освітні програми, які надають агровиробникам знання та навички, необхідні для впровадження інновацій у виробництво. Консалтингові послуги можуть допомогти фермерам зрозуміти ринкові тенденції, впроваджувати ефективні технології вирощування та покращувати управлінські навички.

Провідним елементом є також екологічна підтримка, яка надається у вигляді грантів або пільгових кредитів для впровадження стійких агрономічних практик. Підтримка екологічних ініціатив сприяє зменшенню негативного впливу сільського господарства на навколишнє середовище, що є важливим у контексті глобальних викликів, пов'язаних зі змінами клімату. Однак, незважаючи на позитивні аспекти державної підтримки, існують і певні виклики. Наприклад, неефективне використання бюджетних коштів, корупція або недоступність інформації про програми підтримки можуть призводити до нерівномірного розподілу ресурсів серед агровиробників. Крім того, агросектор може стикатися з проблемами, пов'язаними з залежністю від державних субсидій, що може негативно впливати на довгострокову стабільність і розвиток.

Перспективи ринку органічної продукції оцінюються як сприятливі, оскільки глобальні тенденції, пов'язані зі здоровим способом життя, а також зростання обізнаності споживачів щодо впливу харчових продуктів на здоров'я та стан навколишнього середовища, стимулюють підвищення попиту на натуральні та органічні товари. В умовах стрімкого розвитку аграрного сектора і постійної еволюції споживчих вподобань, ринок органічної продукції має потенціал для значного зростання в найближчі роки. Однією з основних причин, що сприяють зростанню цього ринку, є зростаюче усвідомлення споживачів про важливість здорового харчування. Все більше людей прагнуть уникати продуктів, що містять штучні добавки, пестициди та інші хімічні речовини, що стимулює попит на органічні продукти. Споживачі все частіше цікавляться походженням своїх продуктів, обираючи ті, що були вирощені без використання синтетичних добрив і пестицидів.

Державна підтримка та зростання органічного сільського господарства в багатьох країнах сприяють розвитку цього сегмента ринку. Уряди реалізують програми підтримки органічних виробників, надаючи фінансові сти-

мули, освітні ресурси та полегшений доступ до ринків збуту. Це, у свою чергу, стимулює розширення асортименту органічної продукції та підвищення її доступності для споживачів. Водночас ринок органічних товарів стикається з певними викликами, зокрема конкуренцією з боку традиційних продуктів, які часто пропонуються за нижчими цінами. Для подолання цих бар'єрів виробники органічної продукції повинні зосереджуватися на якості, смакових характеристиках та екологічній безпеці своєї продукції. Крім того, важливим є підвищення обізнаності споживачів щодо переваг органічних товарів через ефективні маркетингові стратегії та освітні програми.

Висновки. Ринок продукції переробки яблук демонструє значний потенціал зростання, зумовлений стабільним підвищенням попиту на натуральні та здорові продукти. Зростаюча свідомість споживачів щодо якості та безпечності харчових продуктів стимулює розвиток органічного виробництва та підвищує інтерес до продукції, вирощеної без застосування хімічних добрив і пестицидів. Державна підтримка, що реалізується через програми фінансування, субсидії та освітні ініціативи, сприяє підвищенню якості продукції та розвитку необхідної інфраструктури.

Аналітичний огляд свідчить, що ключовими чинниками розвитку ринку є: удосконалення каналів збуту, сертифікація та стандартизація продукції, оптимізація логістики, розширення асортименту та активізація співпраці між агровиробниками та переробниками. Кількісні показники потенційного зростання включають збільшення частки переробки яблук у загальному виробництві на 10–15 %, підвищення обсягів експорту на 20 % та зменшення втрат продукції на 5–7 % завдяки оптимізації ланцюгів доданої вартості.

Враховуючи зазначені тенденції розвитку ринку продукції переробки яблук та ключові фактори його зростання, доцільно сформулювати практичні рекомендації для основних учасників ринку та державних інституцій. Реалізація цих заходів дозволить посилити конкурентоспроможність галузі, підвищити ефективність виробництва та сприяти стабільному розвитку ринку:

- уряд: продовжувати фінансову та освітню підтримку галузі, впроваджувати програми стимулювання інновацій та сертифікації продукції, сприяти розвитку логістичної інфраструктури;

- бізнес: інвестувати у маркетингові стратегії, брендування та просування органічних і високоякісних продуктів; використовувати кооперативні та експортні моделі для розширення ринку;

- наука: розробляти моделі ринку продукції переробки яблук, оцінювати еластичність попиту та досліджувати ефективність технологічних інновацій у переробці.

Обмеження цього дослідження пов'язані з недостатньою кількістю публічно доступних даних щодо обсягів переробки на регіональному рівні, а також з обмеженістю інформації про внутрішні ціни та маркетингові витрати. Перспективні напрямки подальших досліджень включають моделювання ринку продукції переробки яблук, прогнозування еластичності попиту, оцінку ефективності державної підтримки та аналіз впливу інноваційних технологій на продуктивність галузі.

Загалом, впровадження запропонованих заходів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українського ринку продукції переробки яблук, забезпеченню сталого розвитку галузі та задоволенню зростаючих потреб споживачів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Державна служба статистики України. Сільське господарство України: статистичний збірник 2022. Київ: Держстат України, 2025. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/09/S_gos_22.pdf
2. Львівський сад (Gaderia). Натуральні соки та продукція прямого віджиму. URL: <https://gaderia.com.ua>
3. Мірзоева Т.В., Чернега І.І., Жарун О.В. Ринок яблук в Україні: теоретико-методичні та прикладні аспекти. *Еко-наука (Eco-Science)*. 2025. № 4. С. 78-89.
4. Cydr Chyliczki. Ruralization.eu case study: Polish apple cooperative. 2022. URL: <https://ruralization.eu/wp-content/uploads/2022/06/Cydr-Chyliczki-PL2B.pdf>
5. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). The State of World Food and Agriculture 2023. FAO. 2023. URL: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/6e04f2b4-82fc-4740-8cd5-9b66f5335239/content>
6. Lauri P. E., Willaume M., Larrive G., Lespinasse J. M. The concept of centrifugal training in apple aimed at optimizing the relationship between growth and fruiting. *XXVI International Horticultural Congress: Key Processes in the Growth and Cropping of Deciduous Fruit and Nut Trees*. 2004. P. 35-42. DOI: 10.17660/ActaHortic.2004.636.3

7. Li S., Nie Y., Ding Y., Zhao J., Tang X. Effects of Pure and Mixed Koji Cultures with *Saccharomyces Cerevisiae* on Apple Homogenate Cider Fermentation. *J. Food Process. Preserv.* 2015, № 39, pp. 2421–2430.
8. Lievens E., Bonjean I., Dabrowski A., Minarelli F., Gorlach K., Raggi M., Nowak P., Viaggi D., Mathijs E. Cooperatives adapting to market conditions: Insights from a comparative study of apple and pear farming in Poland, Italy and Belgium. In *Proceedings of the 13th European IFSA Symposium*, Chania, Greece, 1–5 July 2018. Theme 5-Sustainable agrifood systems, value chains and power structures
9. Luby J.J., Bedford D.S. Cultivars as Consumer Brands: Trends in Protecting and Commercializing Apple Cultivars via Intellectual Property Rights. *Crop. Sci.* 2015, № 55, pp. 2504–2510.
10. Maas F.M., Heijerman-Poppelman G., Groot M.J., Schoorl F.W., van der Linden K. Introducing new apple cultivars through a coordinated approach from consumer till breeder. *Acta Hortic.* 2012, № 940, pp. 433–438.

REFERENCES:

1. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2025). Silske gospodarstvo Ukrainy: statystychnyi zbirnyk 2022 [Agriculture of Ukraine: statistical compilation 2022]. Kyiv: Derzhstat Ukrainy. Available at: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/09/S_gos_22.pdf [in Ukrainian]
2. Lvivskiy sad (Gaderia). Naturalni soky ta produktsiia priamoho vidzhymu [Natural juices and direct-pressed products]. Available at: <https://gaderia.com.ua> [in Ukrainian]
3. Mirzoieva T.V., Chernenha I.I., Zharun O.V. (2025). Rynok yabluk v Ukraini: teoretyko-metodychni ta prykladni aspekty [Apple market in Ukraine: theoretical, methodological and applied aspects]. *Eko-nauka (Eco-Science)*. № 4. S. 78-89 [in Ukrainian]
4. Cydr Chyliczki (2022). Ruralization.eu case study: Polish apple cooperative. Available at: <https://ruralization.eu/wp-content/uploads/2022/06/Cydr-Chyliczki-PL2B.pdf>
5. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) (2023). The State of World Food and Agriculture 2023. FAO. Available at: <https://openknowledge.fao.org/server/api/core/bitstreams/6e04f2b4-82fc-4740-8cd5-9b66f5335239/content>
6. Lauri P. E., Willaume M., Larrive G., Lespinasse J. M. (2004). The concept of centrifugal training in apple aimed at optimizing the relationship between growth and fruiting. *XXVI International Horticultural Congress: Key Processes in the Growth and Cropping of Deciduous Fruit and Nut Trees* 636. P. 35-42. DOI: 10.17660/ActaHortic.2004.636.3
7. Li S., Nie Y., Ding Y., Zhao J., Tang X. (2015). Effects of Pure and Mixed Koji Cultures with *Saccharomyces Cerevisiae* on Apple Homogenate Cider Fermentation. *J. Food Process. Preserv.* № 39, pp. 2421–2430.
8. Lievens E., Bonjean I., Dabrowski A., Minarelli F., Gorlach K., Raggi M., Nowak P., Viaggi D., Mathijs E. Cooperatives adapting to market conditions: Insights from a comparative study of apple and pear farming in Poland, Italy and Belgium. In *Proceedings of the 13th European IFSA Symposium*, Chania, Greece, 1–5 July 2018. Theme 5-Sustainable agrifood systems, value chains and power structures
9. Luby J.J., Bedford D.S. (2015). Cultivars as Consumer Brands: Trends in Protecting and Commercializing Apple Cultivars via Intellectual Property Rights. *Crop. Sci.* № 55, pp. 2504–2510.
10. Maas F.M., Heijerman-Poppelman G., Groot M.J., Schoorl F.W., van der Linden K. (2012). Introducing new apple cultivars through a coordinated approach from consumer till breeder. *Acta Hortic.* № 940, pp. 433–438.